S. SAYISI : 159

İktisadi Devlet teşebbüsleri ve benzeri müesseselerin malî bünyelerinin düzenlenmesi ve bu müesseselerle hazinenin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına ve finansman müesseselerine olan borçlarının tahkim, tasfiye veya tecili hakkında kanun tasarısı ve İktisat Komisyonu raporu (1/82)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71 - 1262/2136

9 . 9 . 1960

Millî Birlik Komitesi Başkanlığına

Bakanlar Kurulunca Millî Birlik Komitesine arzı 9 . 9 . 1960 tarihinde kararlaştırılan «İktitisadi Devlet Teşebbüsleri ve benzeri müesseselerin malî bünyelerinin düzenlenmesi ve bu müesseselerle Hazinenin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına ve finansman müesseselerine olan borçların tahkim, tasfiye veya tecili hakkındaki Kanun tasarısı» gerekçesiyle birlikte ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Devlet Başkanı ve Başbakan
Org.
Cemal Gürsel

GEREKÇE

Memleket ekonomisinde öenmli vazifeler almış olan âmme sektörüne dâhil teşebbüs ve müesseselerin malî bünyelerinin kuruluş maksatlarını tahakkuk ettirecek seviyeye ulaştırılmamış olması, faaliyetleriyle mütenasip sermaye ve işletme akçesinin temin edilmemesi, ayrıca müesseselerin de finansman imkânlarını nazara almadan büyük yatırımlara girişmeleri, bunların takatlerinin fevkinde borçlanmalarına ve gayriiktisadi birer işletme haline gelmelerine sebebiyet vermiştir.

Filhakika, sermaye kifayetsizliğine inzımamen bu müesseseler sıhhatli ve ucuz yatırım kaynakları yerine kısa ve orta vâdeli kredilere müracaat eylemişler ve ağır bir faiz yükü altına girmişlerdir. Plânsız ve programsız olarak yapılan bu yatırımların maliytleri, bidayette derpiş olunan miktarların kat kat fevkine yükselmiştir.

Normal yatırım kaynakları yerine bilhassa Merkez Bankası kaynaklarının zorlanması emisyonu ve binnetice enflâsyonu teşvik ve hızlandıran âmillerin başlıcasını teşkil etmiştir.

Bunun neticesi olarak durmadan artan fiyatlar karşısında yeni kaynakların bulunmaması, mevcutların da ödenemiyerek daima tecdide tâbi tutulması ve yatırımlarla ilgili tesislerin tesbit edilen müddetler içinde faaliyete geçirilememesi bu müesseselerin paraya olan ihtiyaçlarını daha da artırmıştır. Diğer taraftan bir kısım müesseselerin de maliyetlerinin dununda satışa icbar edilmiş olmaları bunların malî durumlarını çok ağırlaştırmıştır. O derece ki, birçok müesseseler günlük tediyelerini yapamıyacak duruma düşmüş ve birbirleriyle yaptıkları hizmet ve mal teslîminden mütevellit borçlarını dahi ödeyemiyecek bir hale gelmişlerdir.

Malûm bulunduğu üzere Merkez Bankası asli fonksiyonlarından en mühimmi iskonto fiatını tesbit ve bu suretle para piyasası ve tedavülü tanzim etmektir. Buna göre T. C. Merkez Bankası

kendisine arz edilen senetleri piyasanın hakiki ihtiyaçlarına göre reeskonta kabul veya reddetmek suretiyle para piyasasını tanzim ile mükellef bulunmaktadır.

Yukarda arz edildiği veçhile, yıllardan beri âmme müesseseleri Hazine kefaletini haiz bonolar veya iskonto ettirdikleri senetler veya tahvil terhini mukabilinde almış oldukları kredileri vâdelerinde ödememekte ve bunların tecdidi yoluna gitmektedirler.

Filhakika, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının 28 . 5 . 1960 tarihli haftalık vaziyetinde görüldüğü gibi senetler cüzdanı ve tahvil avanslarının yekûnu olan 6 milyar 529 milyon liradan takriben 5 milyar 661,1 milyon lirası Hazine ve İktisadi Devlet Teşebbüsleri ve benzeri müesseselerin borçlarına taallûk etmektedir. Bu miktarın tamamına yakın kısmı hareket kabiliyetini kaybetmiştir. Nitekim istikrar programı gereğince İktisadi Devlet Teşebbüsleriyle Toprak Mahsulleri Ofisine verilen 400 milyon liralık munzam limit içerisinde hareket edilmek için dahi girift ve muğlâk malî muamelelerin tatbiki zaruretiyle karşılaşılmaktadır.

Merkez Bankasının para piyasasını ve tedavülünü sıhhatli ve istikrarlı bir şekilde tanzim edebimesi için bu müesseselerin borçlarının tasfiye edilmesi zaruri bulunmaktadır.

Bunların Merkez Bankası senedat cüzdanı ve avans hesaplarından çıkarılması halinde mezkûr cüzdan ve hesaplar muhteviyatı Merkez Bankacılığının hakiki fonksiyonuna uygun, kendi kendini tasfiye eder mahiyette kısa vâdeli muamelelere inhisar edecektir.

Diğer taraftan İktisadi Devlet Teşebbüsü ve benzeri müesseselerin bu borçlardan ve bunların faiz yükünden kurtarılmaları ve donmuş bulunan borçların Hazinece takabbülü halinde müesseselerin rantabl bir şekilde çalışma imkânını temin etmeleri bakımından faideli olacağı mütalâa edilmektedir :

Ancak İktisadi Devlet Teşebbüsleri ve benzeri müesseselerin bir daha aynı duruma düşmelerini önliyecek tedbirlerin de ittihazı yapılacak bu malî operasyonun muvaffakiyetinin zaruri ve kaçınılmaz icabatından bulunduğu cihetle bu teşekkül ve müesseselerin malî, hukuki ve idari bünyelerinin tesbit edilecek esaslar dairesinde mütehassıs heyetlere tetkik ettirilmesi ve bunların vereceği raporlara göre ıslah ve takviyesini temin edecek hükümlerin de derpişi uygun görülmüştür.

Diğer taraftan son 10 yıla ait Devlet bütçeleri, 1951 yılı bütçesi hariç, daima açık vermiş bulunmaktadır. Filhakika 1951 yılı bütçesinin 55 940 445,60 liralık fazlalığına mukabil diğer yıl bütçelerinin açığı, 1959 yılının kesinleşmemiş açığı hariç, 900 649 552, liraya baliğ olmuştur. Bunlardan 1950 - 1955 devresine taallûk eden bütçelerin kesin hesap kanunları çıkmıştır. 1959 yılına ait kesin hesaplar henüz ikmal edilmemiş olmakla beraber bütçe açığının 330 - 350 milyon lira arasında bulunduğu tahmin olunmaktadır.

Kesin hesap kanunlarında açıkların Hazine fonlariyle kapatıldığı kabul olunmuştur. Henüz kanunlaşmamış olan diğer senelerin açıklarının da başka bir kaynakla kapatılması mümkün bulunmadığına göre bunların da Hazine fonlariyle karşılandığını kabul etmek zaruridir. Bunun neticesi olarak, Hazinenin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından 1715 sayılı Kanunun 34 ncü maddesinin 2 nci fıkrası mucibince temin ettiği kısa vâdeli avansın zimmet bakıyeleri seneden seneye artmış, tamamına, yakın kısmı seyyaliyetini kaybederek kullanılmaz hale gelmiştir.

Bu Borçlardan başka yine Hazinenin muhtelif kanunlar icabatı olarak ödemesi iktiza ettiği halde muhtelif sebepler dolayısiyle ödenmiyen borçları bulunmaktadır.

Bütün bu borçların tahkim ve tasfiyesini temin etmek üzere ilişik kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Tasarı 5 kısımdan terekkübetmektedir.

Birinci kısımda kanunun maksat ve gayesi gösterilmiş ve kanunun şümulüne girecek olan borçlarla borçlu ve alacaklı müesseselerin umumi olarak tarifi yapılmıştır.

İkinci kısım 9 maddeden ibarettir. Bu kısımda tahkim ve tasfiyenin şekil ve esasları gösterilmiştir. İlk maddesinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına borçlu müesseselerin isimleri tadat edilmiş ve konsolide edilecek borçların mahiyet ve nevileri belirtilmiştir.

Filhakika, Hazinece tahvil verilmek suretiyle itfa edilmesi derpiş edilen borçları 3 kısımda toplamak mümkündür.

a) Kısa vâdeli avans Hazinenin diğer borçları,

b) Daire ve kurumlarla İktisadi Devlet Teşebbüsleri ve benzeri müesseselerin Hazine kefaleti ile çıkardıkları bonolar ile reeskonta arz ettikleri senetler ve tahvil terhini mukabilinde aldıkları kredi ve avanslar,

c) 6571 sayılı Kanun gereğince açılmış bulunan mahsuba tâbi matlubat hesabı bakıyesi,

a) Kısa vâdeli avans :

1715 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 34 ncü maddesinin muaddel 2 numaralı fıkrasında miktarı cârî yıl masraf bütçeleri yekûnunun % 15 şini geçmemek üzere adı geçen bankanın Hazineye kısa vâdeli bir avans hesabı açacağı hükmü yer almıştır.

1960 malî yılı bütçesiyle kabul edilen masraf yekûnları üzerinden bu avansın limiti 1 milyar 92 milyon 254 bin 250 liradır. Bunun 28 . 5 . 1960 tarihi itibariyle 1 milyar 16 milyon 291 bin lirası Hazinece istimal edilmiş bulunmaktadır.

Yukarda da arz olunduğu gibi bütçelerin devamlı olarak açık vermesi ve bu açıkların kısa vâdeli avanstan temin olunan mebaliğ ile kapatılması neticesinde avans hesabı seyyaliyetini tamamen kaybetmiştir. Ödenmesine imkân bulunmıyan bu borcun uzun vâdeli tahvil verilmek suretiyle tasfiye edilmesi uygun ve zaruri görülmüştür.

Diğer taraftan 5358, 5582 ve 5256 sayılı kanunlar gereğince Hazinece tasfiyesi icabeden 1949 - 1950 devresi tiraj haklarından 20 688 729,82 lira ve 1949 yılı Eylül ayında Avrupa'da yapılan devalüasyonlar neticesinde tahakkuk eden ve 5256 sayılı Kanuna göre Hazinece ödenmesi iktiza eden 3 222 069,79 lira tutarındaki borç bugüne kadar tedahülde kalmıştır.

Bu borçların da tahvil verilmek suretiyle tasfiyesi derpiş edilmiştir.

b) Daire ve kurumlarla İktisadi Devlet Teşebbüsleri ve benzeri müesseselerin Hazine kefaletiyle çıkardıkları bonolarla reeskonta arz ettikleri senetler ve tahvil terhini mukabilinde aldıkları kredi ve avansların 28 . 5 . 1960 tarihi itibariyle tutarı 4 milyar 379,7 milyon liradır. Bunların dökümü aşağıdadır :

28 . 5 . 1960 tarihi itibariyle;

(Milyon T.L.)

	Hazine kefaletini haiz bono	Ticari	Tahvil	Yekûn
Etibank	241,5	330,8	79,8	652,1
Sümerbank	98,1	106,1	—	204,2
Denizcilik Bankası	115,4	—	39,8	155,2
D. Demiryolları	108,5	20,5	—	129,0
PTT	58,3	—	—	58,3
Top. Mahsulleri Ofisi	1 011,0	—	—	1 011,0
Top. Mahsulleri Ofisi	293,7 (1)	—	—	293,7
İnhisarlar	318,5	—	—	318,5
Millî Korunma	135,6	—	—	135,6
Su İşleri	51,2	—	—	51,2
Et ve Balık Kurumu	—	254,9 (2)	—	254,9
Makina ve Kimya	—	16,5	—	16,5

(1) Zirai mahsul fazlası ithalâtının Türk lirası karşılıklarının temini için.

(2) 11,8 milyon lirası ödenmiyen faiz miktarına aittir.

(Milyon T.L.)

	Hazine kefaletini haiz bono	Ticari	Tahvil	Yekûn
Şeker Şirketi	—	429,3 (3)	—	429,3
T. Zirai Donatım K.	—	9,5	—	9,5
Tarım Satış Koop. B.	—	391,6	—	391,6
İller Bankası	—	—	87,2	87,2
T. Emlâk K. B. (Kendi Tah.)	—	—	172,4	172,4
Migros T. A. Ş.	—	9,5	—	9,5
	2 431,8	1 568,7	379,2	4 379,7

(3) 51,3 milyon lirası zirai senetlere aittir.

Cetvelde yazılı 4 milyar 379,7 milyon liralık borç âzami miktarı göstermektedir. Bunun içerisinden Merkez Bankası kayıtları esas alınmak suretiyle seyyaliyetini kaybetmiş kısmın tefrik ve konsolide edilmesi derpiş olunmuştur. Müesseselerin malî durumu, sermaye ve stok vaziyeti, borç ve alacakları ve işletme akçe ihtiyaçları gibi faktörler nazara alınmak suretiyle itfa ve tasfiyeye tâbi tutulacak borçlar 3 ay içerisinde Maliye Bakanlığı, Merkez Bankası ile ilgili daire, kurum ve müesseseler arasında tâyin ve tesbit olunacaktır.

e) 6571 sayılı Kanun gereğince açılmış bulunan mahsuba tâbi matlubat hesabı bakıyesi,

Yeni kanun tasarısı ile bu hesap bakıyesinin de tahvil verilmek suretiyle itfası karar altına alınmaktadır. Hesabın 28 . 5 . 1960 tarihi itibariyle bakıyesi 365 240 651,32 liradır.

Tasarının 6 ncı maddesi Merkez Bankasına olan bu borçların Hazinece tahvil verilmek suretiyle tasfiye ve itfasını derpiş etmektedir. Tasarıya nazaran bu tahviller 6 şar aylık müsavi taksitlerle 100 senede itfa edilecektir. Tahvillere ödenecek faiz nisbetinin âzami haddi metinde % 1 olarak tesbit edilmiştir. Faiz bu miktarı geçmemek üzere Maliye Bakanlığı ile Banka arasında müştereken kararlaştırılacaktır.

İkinci kısmın mütaakıp maddeleri Amortisman ve Kredi Sandığına, Emekli Sandığına ve İşçi Sigortalarına borçlu olan müesseselerin bu borçları ile birbirlerine olan borç ve alacaklarının ne suretle tasfiyeye tâbi tutulacağı gösterilmektedir.

Amortisman ve Kredi Sandığının Kanununda yazılı kaynaklarından müesseselere yapmış olduğu ikrazların yekûnu 1 milyar 546 milyon liradır. Bu borçlar yapılan anlaşmalara göre 7-20 sene zarfında değişen itfa sürelerine göre ödenecektir. 27 . 5 . 1960 tarihine kadar vâdesi geldiği halde müesseselerce ödenemiyen resülmal ve faiz taksitleri yekûnu 55 milyon 960 bin 522 liradır. Bu tarihten 28 . 2 . 1966 tarihine kadar vâdesi gelecek resülmal taksitleri tutarı 692 152 708 liradır. Konso-

lide edilecek takribî borç yekûnu vâdesi hulûl edenlerin faizleriyle birlikte 748 113 230 liradır. Borçların müesseseler itibariyle müfredatı aşağıdadır:

	27 . 5 . 1960 tarihine kadar ödenmiyen faiz ve resülmal taksitleri	27 . 5 . 1960 tarihinden 28 . 2 . 1966 tarihine kadar vâdesi hulûl eden ve edecek olan resülmal taksitleri
Etibank	23 235 049	93 235 899
İller Bankası	2 877 090	29 455 482
T. Çimento Sanayii	—	43 305 797
T. Kömür İş. Kurumu	9 216 095	77 708 577
Makina ve Kim. E. K.	—	11 284 423
D. Demiryolları	—	34 877 221
Et ve Balık Kurumu	—	8 804 395
Ziraat Bankası	—	111 251 411
PTT	—	14 417 410
T. H. Y.	—	16 969 277
Petrol Ofisi	—	4 959 514
Sümerbank	—	42 196 427
Denizcilik B.	—	18 985 127
T. Şeker Fab. ları	15 621 129	141 461 027
T. Emlâk Kredi B.	5 011 159	35 975 324
Azot Sanayii	—	7 265 397
	55 960 522	692 152 708
İCMAL :		
27 . 5 . 1960 tarihine kadar ödenmiyen faiz ve resülmal taksiti		55 960 522
27 . 5 . 1960 tarihinden 28 . 2 . 1966 tarihine kadar vâdesi hulûl eden ve edecek olan resülmal taksitleri		692 152 708
		748 113 230

Ancak bu miktara kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar vâdesi henüz hulûl etmemiş taksitlerin işlemiş faizlerinin ilâvesi iktiza edecektir.

Emekli Sandığı ile İşçi Sigortaları, kanunları icabı ancak bankalara tevdiat yapabilmektedir. Bu tevdiatın müddeti âzami bir buçuk senedir. Bankalar da bu tevdiatı muhtelif şekillerde İktisadi Devlet Teşebbüslerine veya benzeri müesseselere ikraz etmektedirler. Bu bakımdan kanunun neşri tarihine kadar ikraz mahiyetindeki tevdiatın tamamının, tasfiye veya tecile tâbi tutulmak suretiyle, itfası derpiş edilmiştir.

Her iki müessesenin vâdeli tevdiatının 27 . 5 . 1960 tarihi itibariyle dökümleri aşağıdadır :

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı :

Borçlu Müessese	T. L.
T. Emlâk Kredi Bankası	62 420 170
Etibank	234 883 072
İller Bankası	117 348 796
Sümerbank	13 286 966
Ziraat Bankası	128 951 895
Denizcilik Bankası	22 153 820
Yekûn	579 044 719

İşçi Sigortaları :

Borçlu Müessese	T. L.
Ziraat Bankası	20 000 000
Sümerbank	1 000 000
Etibank	41 320 000
İller Bankası	87 954 821
T. Emlâk Kredi Bankası	49 497 212
Denizcilik Bankası	10 700 000
Yekûn	210 472 033

Ziraat Bankasına yapılan tevdiatın hesabı câri şeklinde olduğu ifade edilmiştir.

Bu suretle tasarıda isimleri yazılı müesseselerin Amortisman ve Kredi Sandığına, Emekli Sandığına ve İşçi Sigortalarına olan borçlarının miktarı Maliye Bakanlığı ile alacaklı ve borçlu müesseseler arasında 3 ay içerisinde tesbit edileceği ve bunların da Hazinece tahvil verilmek suretiyle tasfiye ve itfa olunacağı derpiş olunmuştur. Bu tahviller 6 şar aylık müsavi taksitler halinde 25 senede itfa edilecek ve % 6 faize tâbi olacaktır.

Ancak, İller Bankasının durumu dolayısiyle tasarıya 9 ncu madde ile hususi bir hüküm konulmuştur. Bu hükme nazaran Emekli Sandığı ile İşçi Sigortaları Kurumu ve Amortisman Sandığı tarafından İller Bankasına yapılmış olan tevdiatın kanunun yürürlüğü tarihindeki bakıyelerinin 20 yıl müddetle tecil olunması kabul edilmiştir. Bu müddet zarfında İller Bankası alacaklı müesseselere % 6 dan aşağı olmamak üzere bir faiz ödiyecektir.

Filhakika, 4759 sayılı Kanunla özel idarelerle belediye ve köy idarelerinin ve bu idarelerin kuracakları birliklerin imar işleriyle meşgul olmak üzere kurulmuş bulunan İller Bankasının almış olduğu krediler yukarıda adı geçen idareler ihtiyacı için kullanılmıştır.

Diğer taraftan mezkûr kanuna göre İller Bankasının sermayesinin tamamı özel idare, belediye ve köylere ait bulunduğu cihetle Bankanın borçlarının tecili uygun görülmüştür.

11 nci madde müesseselerin birbirine olan borç ve alacakların takas, mahsup veya konsolide edilmesini derpiş etmektedir. Mühim bir kısmı mal ve hizmet arzından tevellüt eden ve malın teslimini veya hizmetin ifasını mütaakıp derhal tediyesi icabettiği halde ödenmiyerek tedahülde bırakılan bu borçların 32 müessese arasında yapılan ankete göre 30 . 6 . 1960 tarihi itibariyle takribî tutarı 585 639 402 liradır.

Bu nevi borçlar daha ziyade cari muamelelerden mütevellit olduğu için daimî bir değişikliğe mâruz bulunmaktadır. Bununla beraber daima borçlu kalan ve bu borçları da devamlı olarak artan bâzı müesseseler de mevcuttur.

Bu itibarla, takas ve mahsup muamelesinin geniş ölçüde bir tatbik sahası bulamıyacağı anlaşılmaktadır. Ancak daima borçlu kalan müesseselerin bu borçlarını konsolide etmek ve kısmen de Hazinenin alacak ve borçlariyle takas ve mahsubetmek suretiyle azaltılması mümkün bulunmaktadır. Nitekim çok taraflı bâzı takas ve mahsup muameleleri icrası suretiyle müesseselerin 30 . 6 . 1960 tarihindeki borçlarının bir kısmının itfasının temin edilebileceği ve bu suretle ilk hamlede bu miktarın 477 milyon liraya indirilebileceği ve müesseseler arasında konsolidasyonun icrası halinde bunun daha da düşürülebileceği anlaşılmıştır.

Takas ve mahsubu mümkün olmıyan borç ve alacaklardan seyyaliyetini kaybettiği tesbit edilecek olanlar alacaklı ve borçlu müesseseler arasında tahkim edilecektir. Bu suretle tahkim edilecek borçların ilk taksiti kanunun yürürlüğe girdiği tarihten 5 sene sonra başlıyacaktır. 20 senede itfa edilecek bu borçlar için % 6 faiz ödenecektir.

Tasarının 17 nci maddesi, 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununun geçici 19 ncu maddesi gereğince tahakkuk ettirilen borçların tasfiyesini mümkün kılmak üzere sevk edilmiştir.

Filhakika Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun geçici 14 ncü maddesi gereğince fiilî ve itibari hizmet müddetleri eklenenlerden 21 . 12 . 1945 tarihli ve 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar fiilî ve itibari hizmet müddetlerine karşılık olmak üzere Sandığa tediyesi gereken % 15 ler tutarı bütçelere konulan tahsisatların kifayetsizliği sebebiyle ödenememektedir.

Diğer taraftan % 5 faize tâbi olan ve zamanında ödenmiyen faizler için de tekrar faiz hesaplanması kanunda kabul edilmiş bulunan bu hesabın basit faize ve muntazam bir itfaya tâbi tutulmak üzere karşılığında tahvil verilmek suretiyle konsolide edilmesi uygun görülmüştür.

Eski emeklilik hakları hesap ve tahakkuk ettirilenlere ait hesabın 27 . 5 . 1960 tarihindeki faiziyle birlikte tutarı 291 364 324 liradır. Halen bir kısım memurların % 15 emeklilik hakları Emekli Sandığına devredilmemiş olduğu cihetle borç miktarının bu bakımdan da zamanla artması tabiîdir.

Tasarı bu borçlardan kanunun neşri tarihine kadar tahakkuk etmiş olanlara şâmil bulunmaktadır. Bundan sonra tahakkuk edecekler geçici 20 nci maddede derpiş olunan ödeme şekline göre tediye edilecektir. Bu suretle tahkim edilecek borç karşılığında Hazinece % 6 faizli olmak üzere tahvil verilecektir. Bu tahviller 20 senede 6 şar aylık müsavi taksitlerle itfa olunacaktır.

Tasarının III ncü kısmı Hazinece deruhde edilen borçlar mukabilinde çıkarılacak tahvil veya bunlar yerine kaim olacak borç senetlerine taallûk etmektedir.

Konsolidasyona mevzu olabilecek ve Hazinece takabül edilecek borçlar aşağıda müfredatı görüldüğü şekilde :

	Milyon
Merkez Bankasına olan borçlar	4 379,7
Kısa vâdeli avans borcu	1 016,2
5358, 5582, ve 5256 sayılı kanunlar gereğince tahakkuk eden borçlar	23,9
Mahsuba tâbi matlubat hesabı bakıyesi	265,2
Amortisman ve Kredi Sandığı taksitleri	748,1
Emekli Sandığı mevduatı	579,
İşçi Sigortaları mevduatı	210,5
Emekli Sandığına % 15 lerden mütevellit borç	291,3

olmak üzere 7 milyar 513,9 milyon liradır.

Bu rakamdan İller Bankasının tecile tâbi borçları düşüldüğü takdirde kalan 7 milyar 276,4 milyon lira, Hazinece tekabbül edilecek ve karşılığında tahvil verilecek olan takribî borç miktarını göstermektedir.

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar vâkı olabilecek değişiklikler nazara alınarak tasarıda bu miktar 7,5 milyar lira olarak tesbit edilmiştir. Alacaklı müesseselere verilecek tahvillerin gerek faiz gerek itfa gerek diğer şartlar bakımından ayrı ayrı hüküm ve esaslara tâbi olacağı nazara alınarak muhtelif tertipler halinde ihracı düşünülmüştür.

12 nci maddenin diğer hükümleri ile 13 ve 14 ncü maddeler tahvillerin vergi muafiyetine ve zaman aşımına ve yıllık taksitlerin bütçeye konulmasına ve ihraç giderlerine taallûk etmektedir.

15 nci madde Hazinece deruhde olunacak borçların karşılıklarının ne yolda muameleye tâbi tutulacağını göstermektedir.

Merkez Bankasına, Amortisman ve Kredi Sandığına, Emekli Sandığına ve İşçi Sigortaları Kurumuna karşı Hazinece deruhde olunacak borçlardan evvelâ kanun ve kararnameler mucibince müesseselerin Hazineden alacaklı oldukları mebaliğ tenzil ve mahsubedilecektir. Meselâ 3491 sayılı Toprak Mahsulleri Ofisi Kanununun 13 ve 14 ncü maddelerinde bilânço zararlariyle alım ve satış fiyat farklarının Hazinece ödeneceği yazılıdır.

1955 senesinden bu yana iki madde mucibince tahassul eden borç, muvakkat rakamlara nazaran 244 783 488 liradır.

Bunun gibi Türkiye Kömür İşletmelerinin kömür fiyatlarından mütevellit alacağı 466 146 194 lira olarak ifade edilmektedir. Keza Tarım Satış Kooperatifleri Birliklerinin mubayaa fiyatlariyle ihraç fiyatları arasındaki farktan mütevellit Millî Korunma fonlarından alacağı 571 660 551 liradır.

Bu itibarla Hazine tarafından deruhte edilen borçlardan ilk defa bu gibi zararlar mahsubedilecektir. Kalan kısım yukarda da arz edildiği üzere müessesenin malî vaziyeti sermaye ve borç ve alacaklarının durumu ve işletme akçesi ihtiyacı tetkik edilmek suretiyle kısmen veya tamamen tahsil edilecek veya tecile tâbi tutulacak veyahut Hazinenin deruhte ettiği sermayeden ödenmiyen kısma mahsup veya sermayeleri tezyidettirilmek suretiyle sermayelerine ilâve edilecektir.

Bâzı müesseseler tarafından borçlanılan meblâğlar, diğer bir müessesenin yatırımlarının finansman ihtiyaçlarında kullanılmak üzere alınmıştır. Meselâ Etibank'ın borcundan 744,1 milyon lirası Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumuna ait bulunmaktadır. Bunun gibi Türkiye Emlâk Kredi Bankası ve Sümerbankın borçlarının bir kısmı da diğer müesseselere taallûk etmektedir.

Mahsup, tenzil, tecil tahsil ve sermayelerine ilâve muamelelerinin bu mutavassıt müesseselerle değil, doğrudan doğruya asıl borçlularla icrası iktiza ettiği cihetle 15 nci maddeye bu maksadı temin edecek bir hüküm konulmuştur.

Maddenin son fıkrasında da bütçelerde icrası iktiza eden muamelelerle mütaallik hüküm yer almıştır.

Tasarının IV ncü kısmı bu tahkim ameliyesinin devamlılığını teminat altına alacak ve borçları tahkim edilen müesseselerin malî hukuki ve idari bünyelerini ıslah ve takviyesini sağlıyacak hükümleri ihtiva etmektedir.

16 ncı madde kanunun yürürlük tarihinden itibaren 6 ay zarfında Maliye Bakanlığınca tesbit edilecek esaslar dairesinde mütehassıs heyetlerin yukarda isimleri geçen müesseselerde tetkikde bulunmalarını ve bu tetkikat neticesinde verilecek raporlara göre müesseselerin sermaye ve döner akçe ihtiyaçlariyle rasyonel ve verimli bir çalışma devresine girmelerini mümkün kılacak tedbirlerin ittihaz edilmesini temin edici hükmü ihtiva etmektedir.

Diğer maddeler kaldırılan hükümlerle yürürlük maddelerine taallûk etmektedir.

İktisat Komisyonu raporu

T. C.
Millî Birlik Komitesi
İktisat Komisyonu
Esas No : 1/82
Karar No : 119

3 . 12 . 1960

Millî Birlik Komitesi Yüksek Başkanlığına

Hükümetçe hazırlanan «İktisadi Devlet Teşebbüsleri ve benzeri müesseselerin malî bünyelerinin düzenlenmesi ve bu müesseselerle Hazinenin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına ve finansman müesseselerine olan borçlarının tahkim, tasfiye veya tecili hakkındaki kanun tasarısı» 10 Eylül 1960 tarihinde komisyonumuza havale buyurulmuştu.

Tasarının gerekçesiyle birlikte mütalâası sonunda komisyonumuzca bâzı hususların aydınlatılması lüzumlu görülmüş ve bu hususlarda Maliye Bakanlığından yazılı bilgi talebolunmuştur. İşbu yazılı bilgi de alındıktan sonra, Maliye Bakanlığı temsilcilerinin izahları da dinlenmek suretiyle tasarı, hem tümü ve hem maddeleri itibariyle komisyonumuzca tetkik ve müzakere olunmuştur.

Bu tetkik ve müzakereler sonunda kanun tasarısının ekli şekilde tanziminin uygun olacağı neticesine varılmıştır.

Tasarının yeni şeklinin Hükümet teklifi ile farklı bulunduğu hususların tebarüz ettirilmesi, komisyonumuzca ne maksatla ve ne gibi değişiklikler yapıldığını ortaya koyacaktır.

A) Başlıkta, bölümlerde yapılan değişiklikler :

Hükümetçe tanzim olunan tasarıda kanunun başlığı «İktisadi Devlet Teşebbüsleri ve benzeri müesseselerin malî bünyelerinin düzenlenmesi ve bu müesseselerle Hazinenin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına ve finansman müesseselerine olan borçlarının tahkim, tasfiye veya tecili hakkında kanun tasarısı» şeklinde idi.

Kanunların serlevhalarında, kanunda mevcut bütün hükümlere işaret olunmasının zaruri bulunmadığı düşüncesi ile ve başlığın kısa olmasının tatbikatta sağlıyacağı kolaylıklar nazara alınarak; kanunun ismi komisyonumuzca «Hazinenin ve İktisadi Devlet Teşebbüslerinin bir kısım borçlarının tahkimi hakkında Kanun» şeklinde değiştirilmiştir.

Hükümet tasarısı :

I - İlk hükümler - kanunun maksat ve gayesi :
- kanunun şümulü,

II - Tahkim ve tasfiye şekil ve şartları :

a) T. C. Merkez Bankasına olan borçlar,

B) Amortisman ve Kredi Sandığına, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına ve İşçi Sigortaları Kurumuna olan borçlarla müesseselerin birbirlerine olan borçları,

III - II nci kısma ait müşterek hükümler :

IV - İktisadi Devlet Teşebbüsleri ve benzeri müessselerin malî bünyelerinin ıslah ve takviyesi,

V - Müteferrik hükümler :

Başlıkları ile beş ana kısma ayrılmış 20 maddeden terekkübetmekte idi.

Komisyonumuzca yeniden tertibedilen tasarı ise; kanunun şümulü başlığını taşıyan numarasız bir kısımdan sonra :

I - Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına olan borçlar,

II - Amortisman ve Kredi Sandığına, T. Cumhuriyeti Emekli Sandığına ve İşçi Sigortaları Kurumuna olan borçlar.

III - Daire, teşekkül, banka ve kurumların birbirlerine olan borçları,

IV - Diğer hükümler,

şeklinde beş kısımdan ve bu kısımlara dâhil, birisi geçici yirmi üç maddeden müteşekkildir. Komisyonumuzca, bu tertip tarzı maksada daha uygun bulunmuştur.

B) Maddeler itibariyle değişiklikler,

(Her iki tasarıda mevcut maddelerin mukaye esi)

1. Hükümet tasarısının 2 nci maddesinde bu kanun gereğince tahkim ve tasfiye olunacak borçlar bir taraftan alacaklı ve borçluları, diğer taraftan bâzılarının mahiyetleri belirtilmek suretiyle sayılmakta idi.

Komisyonca bu madde yerine 1 ve 2 numaraları ile iki madde tertibolunmuştur.

Hükümler arasındaki fark; komisyon tasarısının 1 nci maddesinde yalnız alacaklı müesseselerin gösterilmesi ile iktifa olunması borçluların (Hazine hariç) madde metninden çıkarılarak bunların iraesi için kanuna ekli bir cetvel tertibedilmesi ve T. C. Merkez Bankasına olan borçlardan borçluların sıfatları itibariyle değil, kendi vasıf ve mahiyetleri dolayısiyle tahkim ve tasfiyeye tâbi tutulacakların 2 nci madde olarak ayrılması şeklinde tezahür etmektedir.

2. Tasarının 3 ncü maddesine mukabil, komisyonca 4 ncü madde tertibolunmuştur. İşbu 4 ncü maddede kanuna bağlı cetvelde ve 2 nci maddeye atıf yapılmak suretiyle borçlu müesseselerin isimleri ile tahkim edilecek borçların tekrar sayılması suretiyle maddenin lüzumsuz yere uzaması önlenmiştir.

3. Hükümet tasarısının 4 ncü maddesi, komisyonumuzca muhafaza olunmuş, ancak, tertip tarzının değişmesi dolayısiyle bu hükümler yeni tasarıda 5 numarası altında toplanmıştır.

4. Hükümet tarasının 5 nci maddesi, yeni tasarının 3 ncü maddesine tekabül etmektedir. İki madde arasındaki yegâne mühim fark Hazinece T. C. Merkez Bankasından alınan kısa vâdeli avans bakıyesinin Hükümetçe, bu kanunun yürürlük tarihindeki miktarının tahkime esas alınmasının teklif edilmesine mukabil komisyonca bu tarihin 28.2.1961 olarak tesbit edilmesinden ibarettir.

Bu değişiklik yapılırken, bahis konusu avansın kısa vâdeli ve Hazinenin geçici ihtiyaçlarına muhassas bulunması dolayısiyle esas itibariyle bütçe yılı sonunda kendiliğinden kapanması gerektiği düşünülmüştür. Şu hale göre, Hazinenin normal imkânlariyle kapatılamıyan bakıyenin yani tahkimi zaruri olacak miktarın tesbiti ancak bütçe yılı sonunda belli olacaktır. Öte yandan; bu şekli hal, avansın zimmet bakıyesinin bütçe yılı içinde silinmesini ve bu suretle Hazinece bu kaynağa kanuni ölçünün tamamı kadar yeniden müracaat imkânını da bertaraf edecektir.

5. Altıncı madde Hükümet ve komisyon tasarılarında aynı numarayı taşımaktadır.

Bu maddenin Hükümetçe hazırlanışı sırasında uyulan esaslar (Mezkûr borçların Hazinece ve tahvil verilmek suretiyle tahkim edilmesi, tahvillerin 100 yılda ve 6 şar aylık taksitlerle itfa olunması ve faizin Maliye Bakanlığı ve T. C. Merkez Bankası arasında tesbit edilmesi) aynen muhafaza olunmuş, Hükümet tasarısında faiz için tâyin edilen âzami nisbet % 1 den yüzde yarıma tenzil edilmiştir.

6. Hükümet tasarısının 7 nci maddesi, komisyonca aynı numara ile yeniden tedvin olunmuştur.

Bu maddede, Amortisman ve Kredi Sandığına borçlu müesseselerin sayılmasından sarfınazar olunarak bunun için yine kanuna bağlı cetvele atıf yapılmış, tasfiye ve itfanın şekline mütaallik hüküm de maddeden çıkarılarak bu işlemin 9 ncu madde hükmüne göre yapılacağı belirtilmiştir.

7. Hükümet ve komisyon tasarılarının 8 numaralı maddeleri de aynı maksatlarla tertibedilmişlerdir. Ve aralarındaki fark 7 nci maddeler arasındaki farkın aynısı bulunmaktadır.

8. Hükümet tasarısının 9 ncu maddesine mukabil komisyonca 11 nci madde yazılmıştır. İki metin arasındaki farklar; evvelâ, İller Bankasının tecil edilen borçları için teklif olunan tecil müddetinin 20 yıldan 25 e çıkarılması ve saniyen tecil müddeti için ödenecek faizin % 6 dan az olmamak üzere banka ile alacaklıları arasında kararlaştırılması esası yerine bu faizin % 6,5 olarak kanunda belirtilmesi tarzının ikame olunması şeklinde ifade olunabilirler.

Bu değişiklik sırasında komisyonca İller Bankası ile Amortisman ve Kredi Sandığı yetkililerinin muvafakatleri istihsal olunmuştur. Ayrıca, hem müddet ve hem faiz bakımından gayeye ve tasarının genel esaslarına uygun rakamlar tesbit edildiğine inanılmaktadır.

9. Komisyon tasarının 9 ncu maddesi Hükümet tasarısının 10 ncu maddesine tekabül etmekte ve aralarında izahı gerekli hüküm farkı mevcut bulunmamaktadır.

10. Hükümet tasarısının 11 nci maddesiyle hükme bağlanmak istenen hususlara komisyon tasarısının 12 nci maddesinde yer verilmiştir. İki madde arasında aşağıdaki farklar mevcuttur :

a) Hükümet tasarısında, birbirine olan borçları mahsup veya tahkim edilecek müesseselerin 2 nci maddeye atıf yapılmak suretiyle Maliye Bakanlığınca seçilecekleri belirtildiği halde; komisyon tasarısında kanuna bağlı cetvele atıf yapılmış ve Maliye Bakanlığının intihap yetkisi belediyelere inhisar ettirilmiştir. Gaye hem kanunun umumiyetini tesis ve hem borçlarını ödemeye muktedir belediyelerin tahkimden istifadelerini önlemektedir.

b) Seyyaliyetini kaybettiği kabul olunacak borçların tahkimi esaslarının Maliye Bakanlığı ile ilgili bakanlıklarca müştereken tesbit edileceği hükme bağlanmak suretiyle; diğer bakanlıklara tahkim sırasında fikir ve düşüncelerini açıklamak imkânı sağlanmıştır.

c) Tahkim edilecek borçlar için ödenecek faizin mebdei Hükümet tasarısında belirtilmemiş bulunduğu halde komisyonca bu tarih «kanunun yürürlüğe girdiği tarih» olarak tâyin edilmiştir. Bu suretle hem bir noksanlığın bertaraf edildiği ve hem bu hükümle borçlu müesseselerin (hiç faiz ödemedikleri veya daha düşük nisbette faiz ödedikleri ahvalde) tahkimi geciktirme temayüllerinin önleneceği mülâhaza olunmuştur.

11. Hükümet tasarısının 12 nci maddesi yerine komisyonca 13 ncü ve geçici madde tertip olunmuştur. Bahis konusu maddeler arasındaki farklar :

a) Tahvillerin ihraç şekil ve şartlarının Maliye Bakanlığınca tesbit olunacağı belirtilirken Hükümet tasarısında mevcut «kanunda tâyin ve tasrih edilmiyen...» ibaresinin metinden, lüzumsuz addedilerek çıkarılması,

b) Tahvillerin hazırlanmasına kadar alacaklılara verilecek borç senetlerinin nama muharrer olacaklarının tasrihi;

c) Hükümet tasarısının 12 nci maddesinin dördüncü fıkrasındaki hükmün, geçici madde ile hükmü gelecek senelere sâri 500 000 Tl. lık ödenek verilmesi muvacehesinde hakiki bir ihtiyaca tekabul etmediği düşüncesiyle keza metinden çıkarılması,

d) Verilen 500 000 Tl. lık ödenek için geçici harcama, tâbiri yerine «Olağanüstü ödenek» tâbiri kullanılmak suretiyle tâbirin Muhasebei Umumiye Kanununa uygun hale getirilmesi.

Şeklinde hulâsa olunabilir.

12. Hükümet tasarısındaki 13 ncü madde, komisyon tasarısına 14 ncü madde olarak aynen alınmıştır. Her ne kadar «. . . bu tahvillerle ilgili diğer işler . . .» ibaresi «. . . bu tahvillerle ilgili diğer işlemler . . .» şeklinde tebdil edilmişse de bunun hakikatte bir değişiklik olmadığı, Hükümet tasarısında mevcut daktilo hatası dolayısiyle bu durumun meydana geldiği anlaşılmıştır.

13. Hükümet tasarısındaki 14 ncü madde komisyon tasarısına aynen ve 15 nci madde olarak alınmıştır.

14. Hükümet tasarının 15 nci maddesi ile hükme bağlamak istenen husus komisyon tasarısının 16 ncı maddesine mevzu teşkil etmiştir. Vâki ifade ve tertip değişikliği ve ilâveler mânaya vuzuh vermek ve bu suretle tatbikatta tereddütleri önlemek gayesine mâtuf bulunmaktadır.

Ayrıca, Hazine ile borçlu müesseseler arasında yapılacak tenzil ve mahsuplar için Bakanlar Kurulunun müdahalesi gerekli görülmiyerek madde, bakıyenin tahsil, tecil veya sermayeye ilâvesi halinde olunacak esasların Bakanlar Kurulunca tâyin edilmesini gerektirecek hale ifrağ olunmuştur.

Öte taraftan, tenzil, mahsup veya sermayeye ilâve edilecek miktarların «Maliye Bakanlığı bütçesinde, değil» gelir bütçesinde, açılacak özel bölüme irad (gelir) kaydedileceği tabiîdir. Son fıkra hükmü de buna göre tashih edilmiştir.

15. Komisyon tasarısının 17 nci maddesi, Hükümetçe sevkı istenilen 16 ncı maddenin tedvin maksadına göre hazırlanmıştır. İki madde arasındaki ifade ve muhteva değişiklikleri bahis konusu tetkiklerin maksadı, bu tetkikleri yapacak heyetin terekküp tarzı ve tetkik neticelerinin alınması ve tatbiki için idareyi zamanla mukayyet tutma temayülü yönlerinden Hükümetle komisyon arasında mevcut görüş farklarını ifade etmektedir.

16. Hükümet tasarısının 17 nci maddesindeki hüküm komisyon tasarısının 10 ve 9 ncu maddelerinde yer almıştır. Aralarındaki fark, Hazinece T. C. Emekli Sandığına verilecek tahvillerin vâdesinin komisyonca 20 yıldan 25 seneye çıkarılmasından ibarettir. Bu şeklin hem tasarının umumi esaslarına hem Hazine imkânlarına ve hem T. C. Emekli Sandığının menfaatlerine (% 6 faizin 5 sene için daha garantilenmesi yönünden uygun düştüğü sanılmaktadır.

17. Hükümet tasarısının 18 nci maddesi aynen kabul olunmuş ve bu madde komisyon tasarısında 20 numarayı almıştır.

18. Tasarının yürürlük ve yetkiye mütaallik 19 ve 20 nci maddeleri 21 ve 22 numaraları tahtında aynen muhafaza olunmuştur.

C) Hükümet tasarısından çıkarılan madde :

Hükümet tasarısının 1 nci maddesi, muhtevası itibariyle, kanundan ziyade esbabı mucibe lâyihasında yer almasının uygun olacağı düşüncesi ile tasarıdan çıkarılmıştır.

D) Tasarıya eklenen maddeler :

18 nci madde: İşçi Sigortaları Kurumu ile T. C. Emekli Sandığının muayyen bankalarda mevcut tevdiat alacaklarının, borçlu bankalar yerine kaim olacak Hazine tarafından tahvil verilmek suretiyle ödenmesi halinde; bahis konusu bankaların mevduatında bu nisbette bir eksilme olacağı tabiîdir. Bu durumda, aynı mevduat dolayısiyle ve alâkalı bankalarca Amortisman ve Kredi Sanlığı nezdinde Bankalar Kanununun 33 ncü maddesine göre) vâkı % 20 tevdiatlarını istirdada teşebbüs etmelerinin haklı telâkki olunamıyacağı da aşikârdır. Filhakika işbu % 20 lerin, vücutlarına sebebolan borcu (mevduatı) tekabbül eden Hazineye intikal etmesi gerekecektir. İşte bu hususu tanzim etmek maksadiyle 18 nci madde tasarıya ilâve ve bu mebâliğin tasfiye tarzı belirtilmemek suretiyle de bu keyfiyet tarafların (Hazine ve Amortisman ve Kredi Sandığı) anlaşmalarına terk olunmuştur.

19 ncu madde: Bu numara tahtında hükme bağlanan husus da Amortisman ve Kredi Sandığının müktesep haklarını vikâye maksadını gütmektedir.

Millî Birlik Komitesine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

İktisat Komisyonu

Başkanı	Üye	Üye	Üye
Kuytak Fikret	*Aksoyoğlu Refet*	*Karavelioğlu Kâmil*	*Karaman Suphi*

Sözcü
Özkaya M. Şükran

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

İktisadi Devlet Teşebbüsleri ve benzeri müesseselerin malî bünyelerinin düzenlenmesi ve bu müesseselerle Hazinenin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına ve finansman müesseselerine olan borçlarının tahkim, tasfiye veya tecili hakkında kanun tasarısı

I - İlk hükümler

Kanunun maksat ve gayesi

MADDE 1. — a) İktisadi Devlet Teşebbüsleri ve benzeri müesseselerin malî bünyelerini işletme ihtiyaçlarına göre düzenlemek, yeteri kadar sermaye ve döner akçeye kavuşturmak, işletme ve yatırım açıkları dolayısiyle birikmiş ve seyyaliyetini kaybetmiş bulunan hesaplarını tasfiye ederek borçlarını tahkim etmek,

b) Devlet bütçelerinde tahakkuk eden sürekli açıklar dolayısiyle birikmiş ve seyyaliyetini kaybetmiş bulunan Hazinenin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde kısa vâdeli avans hesabını tasfiye ve borcu tahkim etmek maksadiyle Hükümete, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına ve ilgili teşebbüslere verilen vazife ve yetkiler bu kanunda gösterilmiştir.

Kanunun şümulü

MADDE 2. — Hazine ve mülhak bütçeli idareler, hususi kanunla kurulmuş banka ve müesseseler ve İktisadi Devlet Teşekkülleri ve bunlara bağlı müesseseler ve sermayesinin yarısından fazlası bu teşekküllere ait Şirketler, hususi kanunların verdiği yetkiye istinaden sermayesi Devlete aidolarak Hükümetçe teşkil edilmiş müessese ve kurumların Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına, Amortisman ve Kredi Sandığına, İşçi Sigortaları Kurumuna olan borçları ile bunların birbirlerine olan borçları ve Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasının Tarım Satış Kooperatifleri Birlikleri, Millî Korunma ve Su İşleri kredileri dolayısiyle Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına olan borçları ve hususi kararnameler icabı Migros Türk Ticaret Anonim Şirketinin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından aldığı krediler ve 6571 sayılı Kanun gereğince açılmış bulunan mahsuba tâbi

İKTİSAT KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Hazinenin ve İktisadi Devlet Teşebbüslerinin bir kısım borçlarının tahkimi hakkında kanun tasarısı

Kanunun şümulü

MADDE 1. — Hazinenin ve bu kanuna bağlı cetvelde gösterilen daire, teşekkül, banka ve kurumların Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına, T. C. Emekli Sandığına, Amortisman ve Kredi Sandığına ve İşçi Sigortaları Kurumuna ve birbirlerine olan borçları bu kanunun hükümleri dairesinde tahkim ve tasfiye olunur.

Hü.

matlubat hesabının bakıyesi ile 1715 sayılı Kanunun 34 ncü maddesinin muaddel 2 numaralı fıkrası gereğince Hazinenin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından almış bulunduğu kısa vâdeli avansın borç bakıyesi ve 5358, 5582 ve 5256 sayılı kanunlar gereğince Hazinece ödenmesi gereken borçlar bu kanun hükümleri dairesinde tasfiye ve tahkim olunur.

II. - Tahkim ve tasfiye şekil ve esasları

(A)

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına olan borçlar

MADDE 3. — Denizcilik Bankası, Etibank, Et ve Balık Kurumu, İller Bankası, Tekel Genel Müdürlüğü, Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu, Sümerbank, Toprak Mahsulleri Ofisi, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi, Türkiye Cumhuriyeti Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi, Türkiye Emlâk Kredi Bankası, Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi, Türkiye Zirai Donatım Kurumu ile Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasının (Tarım Satış Kooperatifleri Birlikleri, Millî Korunma ve Su İşleri kredileri dolayısiyle) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına reeskont ettirilen senetler mukabilinde almış oldukları kredilerden ve senet ve tahvil mukabili avanslardan âmme sektörüne taallûk edenlerle Hazine kefaletini haiz bonolar mukabilinde aldıkları kredilerden fiilen donmuş ve böylece seyyaliyetini kaybetmiş kısımlariyle 6571 sayılı Kanun gereğince açılmış bulunan mahsuba tâbi hesap bakıyesi ve hususi kararnameler icabı MİGROS Ticaret Türk Anonim Şirketine aidolarak açılan krediler ve 5358, 5582 ve 5256 sayılı kanunlar gereğince tasfiyesi icabeden 1949 - 1950 dev-

İktisat Ko.

MADDE 2. — 6571 sayılı Kanunla T. C. Merkez Bankasında açılmış olan mahsuba tâbi matlubat hesabının bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki bakıyesi ile 5358, 5582 ve 5256 sayılı kanunlar gereğince Hazineye ödenmesi gereken borçlar ve MİGROS Türk Anonim Ortaklığına aynı banka tarafından açılmış olan kredilerden doğan borçlar da birinci madde hükmüne tâbidir.

I - T. C. Merkez Bankasına olan borçlar

MADDE 3. — 1715 sayılı Kanunun değişik 34 ncü maddesinin 2 numaralı fıkrası gereğince Hazine namına açılmış kısa vâdeli avans hesabının 28 . 2 . 1961 tarihindeki borç bakıyesi bu kanunun 6 ncı maddesi gereğince tahkim ve itfa olunur.

Hü.

resi tiraj hakları bakıyesiyle 1949 yılında Avrupa'da yapılan devalüasyonlar neticesinde tahakkuk eden farklar 6 ncı madde hükmü dairesinde. Hazinece tahvil verilmek suretiyle tasfiye ve itfa olunur.

MADDE 4. — Yukardaki madde gereğince tasfiye ve itfa olunacak borç miktarı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasındaki senet ve kayıtlara göre Maliye Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve alâkalı borçlu müessese ve kurumlar arasında müştereken ve işbu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde tâyin ve tesbit olunur.

Hazine kefaletini haiz bonolarla ticari senetlerin iskontosu veya reeskontu dolayısiyle Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca peşin alınmış faizlerden borç miktarının tesbit edildiği tarih ile senetlerin vâde tarihleri arasındaki faizlere ait miktarlar alâkalı kurumun tesbit olunan borcu yekûnundan tenzil edilir.

MADDE 5. — 1715 sayılı Kanunun 34 ncü maddesinin 6544 sayılı Kanunla muaddel 2 numaralı fıkrası mucibince Hazine namına açılmış bulunan kısa vâdeli avans hesabının işbu kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki borç bakıyesi 6 ncı madde hükmü dairesinde tasfiye ve itfa edilir.

MADDE 6. — Yukarıki 3 ve 4 ncü maddeler gereğince tesbit edilecek borçlarla 5 nci madde mevzuuna giren borç Maliye Bakanlığınca Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına tahvil verilmek suretiyle tasfiye ve itfa olunur. Bu tahviller altışar aylık müsavi taksitlerle 100 senede itfa edilir. Tahvillerin faiz nisbeti, senevi % 1 i geçmemek kaydiyle Maliye Bakanlığı ile Banka arasında müştereken kararlaştırılır.

İktisat Ko.

MADDE 4. — T. C. Merkez Bankasının 1 nci madde şümulüne giren daire, teşekkül, banka ve kurumlara açtığı reeskont kredilerinden ve senet ve tahvil karşılığı avans hesabından âmme sektörüne taallûk edenlerle Hazine kefaletini haiz bonolar karşılığı açtığı kredilerden fiilen donmuş ve seyyaliyetini kaybetmiş olanlar ile 2 nci maddede yazılı alacakları 6 ncı madde hükmü dairesinde tahkim ve itfa olunur.

MADDE 5. — 4 ncü madde gereğince tahkim ve itfa olunacak borçların miktarı, T. C. Merkez Bankasındaki senet ve kayıtlara göre Maliye Bakanlığı, T. C. Merkez Bankası ve alâkalı borçlular arasında müştereken ve işbu kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 ay içinde tâyin ve tesbit olunur. Hazine kefaletini haiz bonolarla ticari senetlerin iskontosu veya reeskontu dolayısiyle T. C. Merkez Bankasınca peşin alınmış faizlerden borç miktarının tesbit edildiği tarih ile senetlerin vâde tarihleri arasındaki faizlere ait miktarlar alâkalı kurumun tesbit olunan borç yekûnundan tenzil edilir.

MADDE 6. — Bu kanunun 2, 3, 4, ve 5 nci maddeleri gereğince tesbit edilecek borçlar Maliye Bakanlığınca T. C. Merkez Bankasına tahvil verilmek suretiyle tahkim olunur.

Bu tahviller altışar aylık eşit taksitlerle 100 yılda itfa olunur. Tahvillerin faizi yüzde yarımı geçmemek üzere Maliye Bakanlığı ile T. C. Merkez Bankası arasında tesbit olunur.

Hü.

(B)

Amortisman ve Kredi Sandığına, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına ve İşçi Sigortaları Kurumuna olan borçlarla müesseselerin birbirlerine olan borçları

MADDE 7. — Etibank, İller Bankası, Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi, Et ve Balık Kurumu, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Sümerbank, Denizcilik Bankası, Türkiye Cumhuriyeti Posta Telgraf ve Telefon İşletmesi, Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi, Türkiye Emlâk Kredi Bankası, Türkiye Çimento Sanayii T. A. Ş., Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu, Türk Hava Yolları Anonim Şirketi, Petrol Ofisi, Azot Sanayii T. A. Ş. ve Türkiye Demir ve Çelik İşletmelerine Amortisman ve Kredi Sandığı tarafından kendi kanununa müsteniden yapılan ikrazların, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar ödenmemiş taksitleri ile kredilerin işlemiş faizleri ve 28 . 2 . 1966 tarihine kadar vâdesi hulûl edecek resülmal taksitleri mezkûr Sandığa Hazinece tahvil verilmek suretiyle tasfiye ve itfa olunur.

MADDE 8. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı tarafından Türkiye Emlâk Kredi Bankası, Etibank, Sümerbank, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası ve Denizcilik Bankasına;

İşçi Sigortaları Kurumu tarafından Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Sümerbank, Etibank, Türkiye Emlâk Kredi Bankası ve Denizcilik Bankasına;

Yapılmış olan tevdiatın, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki mevcut bakıyeleri Hazinece, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına ve İşçi Sigortaları Kurumuna tahvil verilmek suretiyle tasfiye ve itfa olunur.

İktisat Ko.

II - Amortisman ve Kredi Sandığına, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına ve İşçi Sigortaları Kurumuna olan borçlar

MADDE 7. — Amortisman ve Kredi Sandığının bu kanuna bağlı cetvelde yazılı daire, teşekkül, banka ve kurumlara kendi kanununa göre yaptığı ikrazların, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte ödenmemiş taksitleriyle işlemiş faizleri ve 28 . 2 . 1966 tarihine kadar vâdesi gelecek taksitleri ve bunların faizleri 9 ncu madde hükmü dairesinde tahkim ve itfa olunur.

MADDE 8. — T. C. Emekli Sandığı ve İşçi Sigortaları Kurumu tarafından bu kanuna bağlı cetvelde yazılı daire, teşekkül, banka ve kurumlara yapılmış olan tevdiatın, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki bakıyeleri de 9 ncu madde hükmüne göre tahkim ve itfa olunur.

MADDE 9. — 7 ve 8 nci maddeler gereğince tahkim olunacak borçlarla mevduatın miktarları bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde Maliye Bakanlığı ile alacaklı ve borçlu kurumlar arasında müştereken yapılacak inceleme ile tesbit olunur.

Bu borçlar, Maliye Bakanlığınca alacaklı kurumlara % 6 faizli ve 25 yıl vâdeli tahvil veril-

Hü.

Madde 9. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı ile İşçi Sigortaları Kurumu tarafından İller Bankasına yapılmış olan tevdiatın ve Amortisman ve Kredi Sandığı tarafından bu Bankaya açılan kredilerin bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki bakıyelerinin tediyesi 20 yıl müddetle tecil olunur. Tecil müddetince borçlu İller Bankası tarafından ödenecek faizin nisbeti % 6 dan aşağı olmamak üzere banka ile alacaklı müessese arasında bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde kararlaştırılır. Tecil müddetinin sonunda borcun tediyesinin esası ve şartları alacaklı ve borçlu müesseseler arasında kararlaştırılır.

Madde 10. — Bu kanunun 7 ve 8 nci maddeleri gereğince tasfiye ve itfa olunacak borç ve mevduatın miktarı, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç gün içinde Maliye Bakanlığı ile alacaklı ve borçlu müesseseler arasında tesbit olunur.

Bu harçlar karşılığında 6 şar aylık müsavi taksitler halinde ve 25 senede itfa edilmek üzere Hazinece % 6 faizli tahvil verilir.

Madde 11. — Bu kanunun 2 nci maddesinde yazılı daire, teşekkül, banka, kurum ve müesseselerden ve belediyelerden Maliye Bakanlığınca tesbit edilecek olanların, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte birbirlerine karşı mevcut alacak ve borçlarından takas ve mahsubu mümkün bulunanları Maliye Bakanlığı ile ilgili alacaklı ve borçlu müessese ve kurumlar arasında müştereken tâyin ve tesbit edilerek, tasfiyeye tâbi tutulur. Bu suretle takas ve mahsup yoliyle tasfiyesi mümkün olmıyan borç ve alacaklardan, Maliye Bakanlığı ve ilgili alacaklı ve borçlu mü-

İktisat Ko.

mek suretiyle ödenir. Tahviller altışar aylık eşit taksitlerle itfa olunur.

Madde 10. — 5434 sayılı Kanunun geçici maddeleri gereğince Hazine tarafından Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına ödenmesi lâzımgeldiği halde bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar ödenmemiş olan borçlar hakkında da 9ncu madde hükmü uygulanır.

Madde 11. — T. C. Emekli Sandığı ile İşçi Sigortaları Kurumu tarafından İller Bankasına yapılmış olan tevdiatın ve Amortisman ve Kredi Sandığı tarafından bu bankaya açılan kredilerin (işlemiş faizleri dâhil) bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki bakıyelerinin ödenmesi 25 yıl müddetle tecil edilmiştir.

Tecil müddetince borçlu İller Bankası tarafından % 6,5 faiz ödenecektir.

Tecil müddetinin sonunda, borcun ödenmesinin esas ve şartları alacaklı ve borçlu kurumlar arasında kararlaştırılır.

III - Daire, teşekkül, banka ve kurumların birbirine olan borçları

Madde 12. — Bu kanuna bağlı cetvelde yazılı daire, teşekkül, banka ve kurumların (ve Maliye Bakanlığınca tesbidolunacak belediyelerin ve bunlara bağlı işletmelerin) bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte birbirlerine olan borç ve alacaklarından takas ve mahsubu mümkün bulunanlar Maliye Bakanlığı ile ilgili borçlu ve alacaklı kurumlar arasında müştereken tâyin ve tesbit edilerek takas ve mahsup yoliyle tasfiye edilir.

Takas ve mahsup yoliyle tasfiyesi mümkün olmıyan borç ve alacaklardan seyyaliyetlerini

Hü.

esseselerce seyyaliyetini kaybettiği müştereken tâyin ve tesbit edilecek kısmı bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içerisinde alâkalı müesseseler arasında tahkim edilir.

Bu suretle tahkim edilecek borçlar, ilk taksiti bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten 5 yıl sonra başlamak üzere 20 yılda ve altışar aylık müsavi taksitlerle itfa olunur. Bu borçlar için senevi % 6 faiz yürütülür.

III - II nci kısma ait müşterek hükümler

Madde 12. — 3, 7, 8 ve 17 nci maddelerde yazılı borçlar için yekûnu 7,5 milyar lirayı geçmemek üzere, mütaaddit tertipler halinde tahvil çıkarmaya veya bu tahviller yerine kaim olmak ve 2 yıl içinde kesin tahvillerle değiştirilmek üzere borç senedi vermeye Maliye Bakanı yetkilidir.

Bu tahvillerin bu kanunda tâyin ve tasrih edilmiyen ihraç şekli ve şartları Maliye Bakanlığınca tesbit olunur.

Tahvillerin yıllık itfa, faiz ve diğer giderlerini karşılıyacak ödenek her yıl Devlet borçları bütçesine konulur.

Çıkarılacak tahvillerin ihraç giderleri, Devlet borçları bütçesinde açılacak ayrı bir bölüme ödenek kaydı suretiyle ödenir.

Maliye Bakanlığı ihraç giderleri için 500 000 liraya kadar geçici harcamalarda bulunmaya yetkilidir.

Madde 13. — Bu kanun gereğince çıkarılacak tahvillerin faiz ve bedelleri, borç senedi, geçici ve kesin tahviller ve bunların kuponlariyle ödemelerine ait evrak ve senetler ve bu tahvillerle ilgili diğer işler tahvillerin tamamen itfasına kadar her türlü vergi ve resimden muaftır.

Madde 14. — Bu kanun gereğince çıkarılacak olan tahvillere ait faiz kuponlarının bedelleri; tediyesi iktiza ettiği tarihden itibaren 5 yıl, tahvil bedelleri; tediyesi lâzımgeldiği tarihten itibaren 10 yıl sonra Hazine lehine zaman aşımına uğrar.

İktisat Ko.

kaybettikleri Maliye Bakanlığı ile ilgili alacaklı ve borçlu kurumlarca tesbit edilecek olanlar Maliye Bakanlığı ile ilgili bakanlıklarca müştereken tesbit edilecek esaslar ve aşağıdaki şartlar dairesinde ilgili kurumlar arasında tahkim olunur. Bu suretle tahkim edilecek borçlar, ilk taksiti bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takibeden yıldan itibaren 5 yıl sonra başlamak üzere 20 yılda ve altışar aylık eşit taksitlerle ifa olunur.

Bu borçlar için kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yıllık % 6 faiz ödenir.

IV - Diğer hükümler

Madde 13. — 6, 9 ve 10 ncu maddeler gereğince tahvil verilmek suretiyle tahkim edilecek borçlar için toplamı yedi buçuk milyar lirayı geçmemek üzere mütaaddit tertipler halinde tahvil çıkarmaya ve bu tahviller çıkarılıncaya kadar onların yerine kaim olmak üzere borç senedi vermeye Maliye Bakanı yetkilidir. Bu tahviller en geç iki yıl içinde çıkarılarak borç senetleriyle değiştirilir. Borç senetlerinin nama muharrer olması şarttır.

Bu tahvillerin ihraç şekil ve şartları Maliye Bakanlığınca tesbit olunur.

Tahvillerin yıllık itfa, faiz ve diğer giderlerini karşılıyacak ödenek her yıl Devlet borçları bütçesine konulur.

Madde 14. — Bu kanun gereğince çıkarılacak tahvillerin faiz ve bedelleri, borç senedi tahviller ve bunların kuponlariyle ödemelerine ait evrak ve senetler ve bu tahvillerle ilgili diğer işlemler tahvillerin tamamen itfasına kadar her türlü vergi ve resimden muaftır.

Madde 15. — Bu kanun gereğince çıkarılacak tahvillere ait faiz kuponlarının bedelleri, ödenmesi gerektiği tarihten itibaren beş yıl; tahvil bedelleri, ödenmesi lâzımgeldiği tarihten itibaren on yıl sonra Hazine lehine zaman aşımına uğrar.

Hü.

Madde 15. — Bu kanun gereğince Hazine tarafından deruhde edilecek borçlardan, kanun ve kararnameler mucibince, bu müesseselere veya bunlara borçlu olan teşekküllere Hazinece ödenmesi lâzımgelenlerin tenzil ve mahsubundan sonra, kalan kısmı mezkûr müesseselerden ve aynı borçlar sebebiyle bunlara borçlu olan teşekküllerden kısmen veya tamamen tahsil veya faizleri de dâhil olmak üzere tecil veya Hazine hissesi karşılığı olarak sermayelerine mahsup veya sermayelerinin tezyidi suretiyle ilâve olunur.

Bu borçlardan kanun ve kararnameler mucibince tenzil ve mahsup edileceklerle tahsil veya tecil veya alâkalı müesseselerin sermayelerine mahsup veya ilâve olunacak miktar ve bunların şekil ve şartları Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından tâyin ve tesbit olunur.

Tenzil ve mahsubedilecek miktarlarla müesseselerin sermayelerine ilâve olunacak miktarlar Maliye Bakanlığı bütçesinde açılacak özel bir fasla gelir ve masraf bütçesine ödenek ve gider kaydolunur.

İktisat Ko.

Madde 16. — Yukarıki 4, 7, ve 8 nci maddeler gereğince Hazine tarafından borcu deruhde edilen daire, teşekkül, banka ve kurumların bu borçlardan dolayı alacaklı durumda bulundukları kurumlardaki alacakları Hazineye intikal eder.

Hazine tarafından yukarıki fıkrada yazılı maddeler gereğince deruhde edilecek borçlardan Hazinenin kanun ve kararnameler icabı olarak bu teşekkül banka ve kurumlara ödenmemiş sermaye, müdahale alımları zararları, fiyat farkları ve bilânço zararları gibi mevzularda ödenmesi lâzımgelen paralarla birinci fıkra gereğince Hazineye intikal eden alacaklar tenzil ve mahsubolunur. Bu tenzil ve mahsubun icrasından sonra Hazinenin alacaklı kalacağı mebaliğ, ilgili teşekkül, banka ve kurumlardan bunların malî durumları göz önünde tutularak Bakanlar Kurulunca tâyin olunacak şekil ve esaslar dairesinde kısmen veya tamamen tahsil veya işliyecek faizleri de dâhil olmak üzere tecil veya Hazinece ödenmemiş sermaye hisselerine mahsup veyahut itibari sermayeleri arttırılmak suretiyle sermayelerine ilâve olunur.

Tenzil ve mahsubedilecek miktarlarla kurumların sermayelerine ilâve olunacak miktarlar bir taraftan gelir bütçesinde açılacak özel bir bölüme irat ve diğer taraftan Maliye Bakanlığı bütçesinde açılacak özel bir bölüme ödenek ve gider kaydolunur.

IV

İktisadi Devlet Teşekkülleri ve benzeri müesseselerin malî bünyelerinin ıslah ve takviyesi

MADDE 16. — Bu kanun hükümlerine göre yapılacak tahkim işlemlerinin devamlılığını sağlamak maksadiyle, İktisadi Devlet Teşebbüsleri ve benzeri müesseselerden Hükümetçe lüzum görülenlerin malî, hukuki ve idari bünyeleri bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde, Maliye Bakanlığınca tesbit edilecek esaslar dairesinde, mütehassıs heyetlere tetkik ettirilir. Bu tetkikler neticesinde mütehassıslarca verilecek raporlara göre sermaye ve döner akçe ihtiyaçları ile işletme ve idari bakımdan alınması icabeden tedbirler

Madde 17. — İktisadi Devlet Teşebbüsleri ile benzeri müesseselerin hukuki, idari ve malî bünyelerini tetkik ve memleket ekonomisi içinde kendilerine tevdi edilmiş ve edilecek vazifelerle bu vazifelerin ne şekilde ifa olunacağını tâyin, bünyelerinde yapılması gereken ıslahatı tesbit eylemek üzere 1961 malî yılının ilk iki ayı içinde yerli ve yabancı uzmanlardan müteşekkil bir heyet kurulur.

Hayet, Devlet Plânlama Dairesi ile de istişarede bulunmak suretiyle hazırlıyacağı ıslahat raporunu, işe başladığı tarihten itibaren nihayet altı ay içinde Hükümete tevdi eder.

Hü.

ilgili bakanlıklarla Maliye Bakanlığı arasında kararlaştırılır.

V

Müteferrik hükümler

MADDE 17. — 5434 sayılı Kanunun geçici maddeleri gereğince ödenmesi lâzımgeldiği halde bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar ödenmemiş bulunan borçlardan Hazineye taallûk edenler Maliye Bakanlığınca Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına, 20 senede altışar aylık müsavi taksitlerle itfa edilmek üzere % 6 faizli tahvil verilmek suretiyle ödenir.

MADDE 18. — 27 . 5 . 1955 tarih ve 6571 sayılı Kanunun 1 nci ve 2 nci maddeleriyle, 11 . 2 . 1952 tarih ve 5879 sayılı Kanun ve diğer kanunların bu kanuna uymıyan hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 19. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

İktisat Ko.

Raporun Hükümete tevdiinden itibaren iki ay içinde Maliye Bakanlığı ile ilgili bakanlıklar gerekli tedbirleri almaya ve lüzumu halinde kanun tasarılarını teşriî organa tevdie mecburdur.

Bu madde gereğince yapılacak çalışmaların her türlü giderleri için 1961 malî yılı bütçesine gerekli tahsisat konulur.

MADDE 18. — İşçi Sigortaları Kurumu ve T. C. Emekli Sandığının bankalara yaptıkları mevduatın bu kanun gereğince tahkim ve itfa edilecek kısmına aidolarak Amortisman ve Kredi Sandığına Bakanlar Kurulunun 33 ncü maddesine göre yatırılmış % 20 karşılıkların mülkiyeti Maliye Bakanlığına intikal eder.

MADDE 19. — Amortisman ve Kredi Sandığınca yapılmış ikrazlar dolayısiyle aktedilen mukavelenamelerde mevcut borç ve alacakların tahkime tâbi tutulamıyacağına mütaallik hükümler mahfuzdur.

MADDE 20. — 27 . 5 . 1955 tarih ve 6571 sayılı Kanunun 1 nci ve 2 nci maddeleriyle, 11 . 2 . 1952 tarih ve 5879 sayılı Kanun ve diğer kanunların bu kanuna uymıyan hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE — Bu kanunun 6 ve 9 ncu maddeleri gereğince çıkarılacak tahvillerin ihraç giderlerini karşılamak üzere 1960 yılı Devlet borçları bütçesinde açılacak özel bir bölüme 500 000 lira olağanüstü ödenek konulmuştur. Bu ödeneğin 1960 yılında harcanmıyan kısmı ertesi yıllar bütçelerine devrolunarak sarf edilir.

MADDE 21. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Hü.

MADDE 20. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

9 . 9 . 1960

Devlet Başkanı ve Başbakan
C. Gürsel

Devlet Bakanı
H. Mumcuoğlu

Devlet Bakanı
N. Zeytinğlu

Adalet Bakanı
Â. Artus

Millî Savunma Bakanı
F. Özdilek

İçişleri Bakanı
M. İ. Kızıloğlu

Dışişleri Bakanı ve Bas. - Ya. ve Turz. B. V.
S. Sarper

Maliye Bakanı
E. Alican

Millî Eğitim Bakanı
B. Tuncel

Bayındırlık Bakanı
———

Ticaret Bakanı
M. Maydur

Sa. ve So. Y. Bakanı
R. Öner

Güm. ve Tekel Bakanı
F. Aşkın

Tarım Bakanı
O. Tosun

Ulaştırma Bakanı ve Bayındırlık B. V.
S. Ulay

Çalışma Bakanı
R. Beşerler

Sanayi Bakanı
Ş. Kocatopçu

Bas.-Ya. ve Turz. Bakanı
———

İmar ve İskân Bakanı
F. Yavuz

İktisat Ko.

MADDE 22. — Bu kanun hükümlerini yürütmeye Bakanlar Kurulu memurdur.

Kanunun şümulüne dâhil daire, teşekkül, banka ve kurumlar

İktisat Komisyonunun değiştirişine bağlı cetvel

1. — Etibank
2. — Denizcilik Bankası
3. — Et ve Balık Kurumu
4. — İller Bankası
5. — Tekel Genel Müdürlüğü
6. — Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu
7. — Sümerbank
8. — Toprak Mahsulleri Ofisi
9. — TCDD İşletmesi
10. — TCPTT İşletmesi
11. — Türkiye Emlâk Kredi Bankası
12. — Türkiye Şeker Fabrikaları A. Ş.
13. — Türkiye Zirai Donatım Kurumu
14. — Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası
(Tarım Satış Kooperatifleri, Millî Korunma ve Su İşleri kredileri dâhil)
15. — Türkiye Çimento Sanayii A. Ş.
16. — Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu
17. — Türk Hava Yolları A. Ş.
18. — Petrol Ofisi
19. — Azot Sanayii A. Ş.
20. — Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri
21. — Türkiye Petrolleri A. O.
22. — Maden Hurdacılığı T. A. O.
23. — Türkiye Selüloz ve Kâğıt Fabrikaları İşletmesi